

Pregó de Setmana Santa de Mons. Sergi Gordo al Círcol Catòlic de Badalona

A continuació oferim les paraules pronunciades pel bisbe auxiliar de
Barcelona el passat dimarts, 5 d'abril de 2022

07 abril, 2022 -

ESGLÉSIA DE BARCELONA

1. Salutació

Benvolgut Sr. Arxiprest, P. Jesús Sans, OCD; reverends rectors de les parròquies badalonines; membres de les congregacions religioses, femenines i masculines de la ciutat; membres de la Junta del Círcol Catòlic; membres i responsables de les Germandats i Confraries badalonines de Setmana Santa, benvolguts tots, amics i amigues, germans i germanes en Crist.

En primer lloc, us porto a tots la salutació del Sr. Cardenal Joan Josep Omella, el qual volia certament ser amb vosaltres en aquest dia i s'hi havia compromès... Tanmateix, unes obligacions imprevistes del seu càrrec de president de la Conferència Episcopal Espanyola li han impedit complir aquest compromís contret amb vostès i m'ha demanat que el suplís un servidor. Amb la salutació del Sr. Cardenal Arquebisbe també us porto la salutació del bisbe auxiliar Javier Vilanova, el meu germà en l'episcopat.

2. El lema d'aquest pregó: *O Crux, ave, spes unica*

Si haig de posar un lema a aquestes paraules meves, no en trobo cap altre que aquest: *O Crux, ave, spes única* ("Salve, oh Creu, la nostra única esperança!"). És un lema que té moltes ressonàncies en la tradició de l'Església i en la mateixa espiritualitat cristiana i monàstica i en la pietat popular. Personalment, aquesta invocació de la Santa Creu com a font de totes les nostres esperances em recorda que la Santa Creu és la titular –amb Santa Eulàlia- de la nostra catedral basílica metropolitana de Barcelona.

A mi, personalment, aquest lema em porta també el record d'una gran santa del nostre temps: Santa Teresa Beneta de la Creu, Edith Stein, filòsofa de gran prestigi i carmelita descalça, convertida del seu ateisme en els anys juvenils gràcies a la lectura de la vida de Santa Teresa de Jesús, que la va portar a exclamar, tot just acabada la lectura: "Això és la veritat!". I la fidelitat a aquesta veritat, que no és altra que la Persona de Crist, la va portar a immolar la seva vida en els camps d'extermini del nazisme com a màrtir de Jesucrist i en solidaritat amb el poble jueu, del que n'ha estat una filla il·lustre. Em plau especialment recordar el seu estudi –que fou la culminació de la seva vida com a filòsofa i com a cristiana- titulat: *Ciència de la Creu*, estudi que afortunadament la Facultat de Teologia de Catalunya ha tingut cura de traduir-lo al català. És un estudi sobre Sant Joan de la Creu, al qual la seva autora –la ja carmelita Teresa Beneta de la Creu- va voler posar-hi aquesta dedicatòria: "A Joan de la Creu, doctor de la mística i pare dels Carmelites, amb motiu del quatre-cents aniversari del seu naixement (1542-1942), de part d'una de les seves filles del Carmel d'Echt".

Aquesta filla espiritual del nostre gran doctor de la mística és la mateixa Edith Stein. La persecució nazi contra el jueus portà a la seva priora aconsellar-li el seu trasllat al Carmel d'Holanda, però les circumstàncies de la guerra, amb la invasió d'Holanda pel règim nacionalsocialista alemany, la varen portar a la immolació en els camins d'extermini nazis. Us parlo d'Edith Stein perquè ella ens pot ajudar a obrir-nos a l'insondable amor de Crist. Només us faré una sola citació d'aquesta santa, filòsofa i carmelita, una cita que desitjaria que fos com el cor de totes les meves paraules avui. Diu així –en l'obra *Ciència de la Creu*, pàg. 78- "Cap cor humà no s'ha endinsat mai en una nit tan fosca com la que visqué

l'Home Déu a Getsemaní i al Gòlgota. Cap esperit humà que busqui no podrà penetrar mai l'insondable secret de l'abandonament diví de l'Home Déu moribund..." Però el mateix Jesús pot permetre que algunes ànimes escollides tastin una mica d'aquesta amargor extrema. Són els seus amics més fidels, a qui exigeix això com a prova suprema del seu amor, si no es fan enrere, sinó que voluntàriament es deixen introduir en la *nit fosca*, Ell mateix es convertirà en el seu guia:

"¡ Oh noche que guiaste!
¡Oh noche amable más que la alborada!
¡Oh noche que juntaste
amado con amada,
amada en el Amado transformada!"
(*Poema de la Noche Oscura*, de Sant Joan de la Creu).

3. *Stat Crux, dum volvitur orbis*

Trobant-nos a Badalona, voldria recordar un altre lema, que també ho podria ser d'aquestes meves paraules. És el que es troba a prop d'aquí: a la porta d'entrada a la sala capitular del monestir cartoixà de Tiana, lema que sembla que ja es troba en l'obra i en la pietat personal de Sant Bru, el fundador de la Cartoixa. Diu així aquest lema: *Stat Crux dum volvitur orbis*, és a dir, "roman en peu la Creu, mentre el món dona voltes". Quina paradoxa més profunda i més bella: el contrast entre estabilitat i mobilitat, entre el que és etern i el que és temporal, com diria la filòsofa Edith Stein. La Creu de Crist com el signe suprem de l'amor de Déu a la humanitat, a aquesta humanitat que viu entre drames, sofriments i contradiccions de tota mena.

Avui voldria agrair a molts badalonins els seus esforços per recuperar dues realitats tradicionals locals relacionades amb el cristianisme: Sant Jeroni de la Murtra i la vostra Processó del Silenci, en el Dijous Sant, de la que parlaré tot seguit.

– Sant Jeroni de la Murtra

La tradició jerònima està vinculada a Badalona. Té la seva manifestació en el monestir de Sant Jeroni de la Murtra. A Catalunya només hi hagué tres monestirs jerònims: dos de masculins, Sant Jeroni de la Vall d'Hebron (Barcelona 1393-1835) i Sant Jeroni de Montolivet (Garraf, 1413-16), traslladat al vostre Sant Jeroni de la Murtra, o de la Vall de Betlem (1416-1835), i un de dones, Sant Maties de Barcelona (dècada del 1470 i s.). Suprimits per l'exclaustració de 1835, tanmateix aquests monestirs tingueren monjos cèlebres per la seva santedat i pel cultiu de la cultura i de l'art, especialment de la Sagrada Escripura.

En les moltes voltes que dona el món, passem les persones, però resten els edificis, com invitant-nos a conèixer i estimar la nostra història local. Aquí voldria agrair a les autoritats locals badalonines tot el que s'ha fet i es fa per recuperar la tradició de Sant Jeroni de la Murtra. Especialment em plau donar les gràcies al doctor Jaume Aymar –rector de la parròquia de Santa Maria i estimat company en el claustre de la Facultat de Filosofia de Catalunya.URL- per la seva dedicació a mantenir la memòria viva d'aquest antic monestir per tal que continuï essent una llar de cultura i d'una espiritualitat centrada en l'estudi de

la Bíblia, segons la millor tradició jerònima. Això ho ha posat en relleu el papa Francesc en la carta apostòlica *Scripturae Sacrae affectus*, del 30 de setembre de 2020, amb motiu del setzè (XVI) centenari de la mort de Sant Jeroni, en la qual recull aquella sentència del sant que diu que “el desconeixement de la Sagrada Escripura és desconeixement de Crist” i que la figura de Sant Jeroni “segueix essent de gran actualitat per a nosaltres cristians del segle XXI”.

– La vostra Processó del Silenci

“Torna la processó!” dieu amb goig a la portada del programa dels 394 anys de la Processó del Dijous Sant.

Hem viscut dos anys de pandèmia, i sembla que entre nosaltres hem arribat a una certa normalitat de la vida social que, en el camp religiós, ens porta la possibilitat de poder convocar de forma presencial les nostres celebracions litúrgiques de la Setmana Santa i també les tradicionals processons.

Entre aquestes la vostra Processó del Silenci mereix una referència especial. És com la “joia de la corona” de la Setmana Santa de Badalona. Iniciada l’any 1628, és la processó documentada més antiga de Catalunya i la tercera –també documentada- de tot l’Estat espanyol, sempre vinculada a la parròquia de Santa Maria. És una processó del Dijous Sant, barroca, amb abundants elements catequètics en els seus 14 “misteris” i els cants dels infants i dels cors al llarg del seu recorregut. S’inicia a les 9 de la nit –és en aquest sentit una processó de nit- amb una representació del Sant Sopar a les escales del temple parroquial- i acaba cap a les 11 de la nit.

La vostra processó no va sortir entre els anys 1974 i 1986. Tanmateix es va recuperar l’any 1987, amb un desig de fidelitat als seus orígens barrocs i amb una clara voluntat de tornar a la seva austeritat originària.

Sortir en processó és caminar junts; la processó és un pelegrinatge, no pas una desfilada. Un pelegrinatge que comporta confiança, austeritat, esperit solidari, anunci i missió, voluntat de donar testimoni públic de la fe que es viu tot l’any al ritme de l’any litúrgic de l’Església.

Els membres de les germandats i confraries surten com a missioners i evangelitzadors, comunicant a les nostres ciutats i pobles el valor redemptor de la Creu de Jesús, tot proclamant que els signes de mort es converteixen en signes de vida pel gran esdeveniment de la Resurrecció de Jesús.

Com saben, l’Església catòlica està preparant, per invitació del papa Francesc un Sínode per a l’any 2023, en la preparació del qual estem ara ocupats. Fer sínode etimològicament significa “caminar junts”. La processó és una mostra palesa d’aquesta idea de caminar junts, com a poble, perquè a la processó hi van tant homes com dones, tant adults com també infants, els preveres, els diaques, els religiosos i religioses, i també el poble fidel amb les seves autoritats, si aquestes ho volen, com a signe de la seva pertinença, o almenys de la seva solidaritat amb la comunitat religiosa que promou la processó. La processó, com a tal, és una manifestació ciutadana, pública i cívica, que gira entorn de la passió i mort de nostre Senyor Jesucrist.

La processó és un gest de confiança de la comunitat dels cristians amb tota la societat. En aquest dia –equival a dir a tots- mostrem Aquell en qui creiem. I això la vostra processó ho fa amb elements barrocs, però amb molta sobrietat. La vostra processó s’anomena –feliçment- del Silenci. Quanta necessitat en tenim de silenci tots plegats! Tots parlem massa i ens escoltem poc. Fer moments de silenci ens permet escoltar-nos en profunditat, ens permet escoltar Déu en la nostra consciència, ens permet escoltar l’espòs, l’esposa, els fills, els companys de feina. Practicar un silenci volgut i ple és també la condició per a establir unes relacions personals madures.

4. Una Setmana Santa en temps de guerra a Europa

Aquest retorn al cultes o tradicions presencials de Setmana Santa, en aquest any 2022, a més de les conseqüències de la llarga pandèmia –que no podem qualificar de totalment superada- ens porta el drama d’una guerra a Europa, després de les dues guerres mundials del segle XXè.

Com diu Mn. Jaume Aymar al programa de la processó del Dijous Sant: “Voldríem que enguany, la processó –després de dos anys de no sortir- esdevingués una gran marxa silenciosa pel centre de Badalona, amb la divisa de la pau. Caminem en grup, a diferent pas, però tots cap a una mateixa direcció, sabent que l’oposat a la guerra és sobretot la festa, la manifestació de la joia de viure, de creure i d’esperar que, després de la llarga foscor, s’obrirà la més bella clariana pasqual”.

Potser, contents d’aquest llarg període d’absència de guerres a Europa, hem pensat que la pau ja era una conquesta humana assolida i irreversible. Un estudiós de la geopolítica global, declarava a un diari català: “La guerra d’Ucraïna no té justificacions, però sí que té unes causes”. Era una crida al realisme i a la modèstia. Els equilibris humans són sempre inestables. Aquesta serà una Setmana Santa en temps de guerra a Europa, perquè no hi ha dubte de les repercussions que tindrà –que ja està tenint- en tots els països del nostre continent.

Estem davant d’una Setmana Santa en la qual hem de demanar a la misericòrdia de Déu, manifestada sobretot en la Passió del Senyor, que es pugui recuperar la pau continental i perquè els països europeus siguin capaços d’assumir les conseqüències de la guerra en els aspectes ètics i també solidaris en l’acolliment dels nombrosos refugiats.

5. Què significa per a nosaltres, avui, sortir en processó?

Amb la meua resposta a aquesta pregunta arribo al final de les meves paraules.

5.1. Sentir-nos Poble de Déu en camí

En primer lloc, sortir al carrer en processó és una forma de sentir-nos Poble de Déu en camí, un Poble de Déu que se sent hereu d’un passat, receptor d’una memòria –ho diu sovint el papa Francesc- i que expressa el seu agraïment als avantpassats i a la cultura i la pietat popular que ens varen deixar en herència. En resum, no volem perdre la memòria, que sovint comporta una pèrdua d’identitat, ja sigui personal, ja sigui social.

5.2. Fer realitat el Pla Pastoral Diocesà SORTIM!

En segon lloc, sortir en processó és una manera de fer realitat el nostre Pla Pastoral Diocesà, que hem titulat amb l'imperatiu "Sortim!". El que vol dir aquest imperatiu queda prou clar en el lema que encapçala tot el document i que són aquestes paraules del papa Francesc (EG 49): "Sortim, sortim a oferir a tothom la vida de Jesucrist. (...) M'estimo més una Església accidentada, ferida i tacada per haver sortit al carrer, que no pas una Església malalta pel tancament i la comoditat d'aferrar-se a les pròpies seguretats".

Permeteu-me que us ho digui amb paraules de l'entranyable i enyorat germà bisbe auxiliar Toni Vadell i Ferrer, germà meu en l'episcopat, que va morir víctima d'un dolorós càncer de pàncrees, el passat 12 de febrer, festa de Santa Eulàlia. Ell estimava molt les confraries i germandats i en la Setmana Santa de l'any 2018 els deia el següent:

"[...] Les nostres confraries són un autèntic atri dels gentils; una gran oportunitat per acostar la proposta de Crist Ressuscitat a tantes persones que s'acosten a les nostres confraries, encara que es trobin molt lluny de l'Església.

El Papa Francesc ens convida a "callejear" per sembrar l'Evangelí al carrer, i fixem-nos que això és el que precisament ja feu les nostres confraries i germandats.

[...] L'important és que a cada confraria hi hagi una petita comunitat que visquin mirant el Senyor i es deixin estimar per Ell. I si hi ha un grup d'enamorats de Jesucrist, això es transmet, es contagia, l'evangelització és possible... Llavors la confraria esdevé una autèntica plataforma d'anunci de la fe, d'Església en sortida; no només per la catequesi que són els passos que traiem per Setmana Santa, sinó perquè la convivència entre els confreres esdevé un clima idoni per compartir la fe i la vida.

[...] Les confraries esdevenen plataforma **d'encontre amb el Senyor (eix primer del pla pastoral)**, de descobrir que Crist no és només una imatge que veneres i que passeges pels nostres carrers com qui recorda un heroi del passat, sinó que és viu enmig de nosaltres i t'acompanya en la vida i la mort, i et proposa la vida eterna...

Per altra part, també poden ser plataformes d'ajuda caritativa i social, testimonis de la misericòrdia de Déu, perquè **els pobres siguin interlocutors privilegiats de l'evangelí (eix segon del pla pastoral)**.

Com fer als joves la proposta de la fe? Ens ho demanen freqüentment als nostres diàlegs pastorals. [...] A les confraries s'hi acosten molts joves, és un gran fòrum per entrar en contacte amb ells, per escoltar-los, acompanyar-los... **(eix tercer del pla pastoral)**.

També m'agradaria dir i convidar a les confraries a ser fidels a la vostra identitat, confraries i germandats, i esdevenir **escoles de fraternitat (eix quart del pla pastoral)**. En elles s'educa a estimar, a acceptar a l'altre, a perdonar, a descobrir la bellesa de la diversitat... I per a viure en fraternitat necessitem mirar el Pare. La diversitat esdevé bellesa i no causa de divisió quan descobrim l'amor del Crist, i li demanem que puguem mirar l'altre des de la Seva mirada... l'altre esdevé un germà de veritat...".

5.3. Donar testimoni del Crist

En tercer lloc, sortir en processó és una manera de donar testimoni del Crist, Salvador de tots els homes i dones. Deixeu-me dir-ho amb paraules d'un cardenal que va viure de jove a Badalona, amb els seus pares, provinents d'un poble d'Almeria: el cardenal de Rabat i president de l'episcopat del Nord d'Àfrica, Cristóbal López Romero. Invitat al dinar-

col·loqui que organitza el Grup Sant Jordi de Defensa dels Drets Humans i diari *El Punt Avui*, i presentat pel seu amic, el cardenal Omella, Cristóbal López va estar a Barcelona el 25 de març passat. Entrevistat per aquest diari, va iniciar les seves declaracions dient: “Jo sóc del barri del Sant Crist de Badalona, i vaig conèixer el bisbe Joan Carrera l’any 1973, quan ell era Vicari Episcopal de la zona del Besòs.” El cardenal Cristóbal López és salesià. Tot i néixer a Almeria, al cap de nou mesos ja vivia a Badalona, on va fer els primers estudis al col·legi dels Salesians d’aquesta ciutat i més endavant va professar en aquesta mateixa congregació.

Què li fa falta a l’Església d’Europa?, li pregunta la periodista Mireia Rourera, i ell respon: “Li fa falta l’alegria de ser cristians. Que els cristians visquin l’alegria de ser el que són, que visquin amb convenciment i sense preocupar-se de quants són. Hem de sortir d’un cristianisme vergonyant”. Així eren titulades les seves declaracions. També va declarar que “els musulmans no són els enemics d’Europa i que caldria parlar menys dels musulmans i parlar més amb els musulmans”.

6. Conclusió

En resum, amics meus, no sortim en processó pels carrers, en la Setmana Santa, per molestar a ningú, sinó en un gest que vol ser de confiança i d’amistat en el respecte als drets de totes les persones a la llibertat religiosa. Deixeu-me repetir el que vaig dir l’any 2019, com a conclusió d’una trobada amb confraries i germandats de la diòcesi de Barcelona: “Sortim en clau de missió, bo i proclamant públicament, sense una fe vergonyant (el mateix terme usat pel cardenal Cristóbal López!), amb serenor, humilitat i autenticitat, la nostra fe en Jesucrist, servint el Senyor amb alegria” (Salm 99,2).

I amb això he arribat al final de les meves paraules. Gràcies per la vostra atenció. I Bona Setmana Santa i bona Pasqua per a tots i totes!

† Sergi Gordo Rodríguez

Bisbe auxiliar de Barcelona